Gemeente Amsterdam

Stadsdeelcommissie Nieuw-West
Beantwoording schriftelijke vragen

Aan:	Stadsdeelcommissie Nieuw-West
Datum	27 mei 2025
Portefeuille(s)	Sociale Zaken
Portefeuillehouder(s):	Emre Ünver, stadsdeelvoorzitter
Behandeld door	Mark Schol
Onderwerp	Beantwoording schriftelijke vragen inzake doorstroming taalaanbod

Geachte leden van de stadsdeelcommissie,

Op 28 maart 2025 heeft het dagelijks bestuur schriftelijke vragen ontvangen van het lid Güdük (DENK) inzake doorstroming taalaanbod. Onderstaand treft u de beantwoording van deze vragen aan.

Toelichting door de indiener:
In Nieuw-West wordt een groot aantal vrouwen ondersteund door informele taalinitiatieven die hen helpen de Nederlandse taal te leren. Deze initiatieven spelen een cruciale rol in het overbruggen van de taalachterstand, maar de doorstroom naar formeel taalonderwijs verloopt vaak moeizaam. Dit heeft niet alleen invloed op de taalvaardigheid van deze vrouwen, maar ook op hun participatie in de samenleving en hun emancipatie. Het is bekend dat het stadsdeel primair verantwoordelijk is voor het ondersteunen van informeel taalonderwijs, terwijl formeel taalonderwijs via de centrale stad wordt geregeld. Dit brengt echter uitdagingen met zich mee, vooral als het gaat om het koppelen van informele en formele taalaanbieders, het aanpakken van lange wachtlijsten, en het bieden van voldoende middelen aan informele taalinitiatieven. In het licht van deze situatie willen wij via deze schriftelijke vragen inzicht krijgen in de huidige situatie van het taalonderwijs in Nieuw-West, de effectiviteit van het beleid en de knelpunten die de doorstroom van informeel naar formeel onderwijs belemmeren.

Gezien het vorenstaande stelt ondergetekende, namens de fractie DENK, op grond van Verordening stadsdelen en stadsgebied Amsterdam 2022 (artikel 30), de volgende schriftelijke vragen:

Het dagelijks bestuur kan de gestelde vragen als volgt beantwoorden.

Huidige situatie van informeel en formeel taalonderwijs in Nieuw-West

1. Hoeveel vrouwen in Nieuw-West nemen jaarlijks deel aan informeel taalonderwijs via buurtinitiatieven en andere informele aanbieders?
   Op basis van een inventarisatie bij het informeel taalonderwijs via buurtinitiatieven en informele taalaanbieders in Nieuw-West komen we tot een schatting van ongeveer 500 vrouwen per jaar die deelnemen aan informeel taalonderwijs. Exacte cijfers zijn afhankelijk van de registratie per initiatief. In veel gevallen wordt niet bijgehouden hoeveel van de deelnemers vrouw zijn.

Binnen het informele taalaanbod worden ook conversatielessen aangeboden in de vorm van Taalcafés. Deze hebben een vrijblijvend karakter. Er zijn geen wachtlijsten, omdat het om een open inloop gaat en er vindt ook geen registratie plaats. Deze taalcafés maken doorgaans gebruik van een groepsapp om bewoners te informeren, bijvoorbeeld wanneer een taalcafé niet doorgaat of wanneer er andere mededelingen zijn. Op dit moment zijn er 13 locaties waar bewoners wekelijks laagdrempelig kunnen oefenen met de Nederlandse taal. In sommige gevallen vinden er zelfs twee keer per week een taalcafé of taalontmoeting plaats op een locatie. Voorbeelden hiervan zijn: Daadkr8/Vrouw & Vaart, het Anker van Combiwel, Pluspunt van Eigenwijks en de Opgang.

2. Hoeveel van deze vrouwen willen doorstromen naar formeel taalonderwijs, en hoeveel lukt dat daadwerkelijk?
   Van de groep vrouwen die deelnemen aan informeel taalonderwijs heeft een aanzienlijk deel (naar schatting 60–70%) de ambitie om door te stromen naar formeel onderwijs. De daadwerkelijke doorstroom ligt echter lager (rond de 30–40%), mede door capaciteitsproblemen en lange wachttijden bij de formele aanbieders.

3. Zijn er structurele samenwerkingen tussen informele taalaanbieders en formele taalaanbieders? Zo ja, hoe verlopen die?
   Informele en formele taalaanbieders werken structureel samen binnen het stadsdeel. In de eerste plaats zijn er afspraken over doorverwijzingen vanuit informele taalaanbieders naar formele taalaanbieders en ook naar overige volwasseneneducatie/ opleidingen. Daarnaast is er een samenwerkingsoverleg tussen diverse partners die zich op taal en digitaal in het stadsdeel richten genaamd het Ketenpartneroverleg. Hier zitten zowel formele als informele partijen aan tafel (TopTaal, VCA, Eigenwijks, Combiwel, Samenwonen-Samenleven, Startpunt, Leef en Leer, OBA, Sezo en Cybersoek). Vanuit daar wordt twee keer per jaar een netwerkmoment georganiseerd voor alle formele en informele partijen (inclusief (digi)taalvrijwilligers). Ook worden daar kansen en problemen besproken.

   Er is regelmatig contact tussen informele en formele aanbieders. Echter, ondanks de structurele samenwerking door middel van de taalnetwerkbijeenkomsten en taaltafels zijn er nog steeds knelpunten zoals een vloeiende doorstroom van informeel naar formeel taalaanbod. Het grootste knelpunt is de capaciteit binnen het formele taalaanbod.

Rol en inzet van het stadsdeel binnen informeel taalonderwijs

4. Welke financiële ondersteuning biedt het stadsdeel aan informele taalinitiatieven in Nieuw-West?
   Het stadsdeel Nieuw-West ondersteunt informele taalinitiatieven via de subsidieregeling sociale basis.

Financiële ondersteuning sociale basis

Stichting / Organisatie	Project / Activiteit	Subsidiebedrag per jaar
Sina	Digimaatjes	€ 15.824
Cybersoek	Digitale vaardigheden	€ 96.500
Gilde Amsterdam	Taalmaatjes	€ 56.751
Stichting Vluchtelingenwerk Midden en Noord Nederland	Taalcoaches en maatjes	€ 39.438

Deze subsidieopdrachten zijn gericht op het vergroten en versterken van de zelfredzaamheid, participatie en emancipatie van bewoners.

Daarnaast zijn er verschillende organisaties die informeel taalaanbod aanbieden vanuit hun bredere opdracht rondom emancipatie en participatie waarvoor zij vanuit de sociale basis worden gefinancierd. Dit zijn de volgende organisaties:

Vrouw en Vaart
SAAAM
Nisa for Nisa
Road of Hope
Marhaba
ABC Amsterdamse Buurvrouwen Contact
Stichting Home Empowerment
Stichting Somastel
Ade Eritrea
Stichting Doen Doet
Moederskracht
Raad is Daad

5. Acht het stadsdeel deze subsidie(s) voldoende om de taalachterstanden effectief aan te pakken?
   Het stadsdeel acht de huidige subsidie een effectief middel om taalachterstanden aan te pakken binnen het stadsdeel, maar het is niet voldoende om de taalachterstanden en de wachtlijsten weg te werken. De vraag naar aanbod is groot en de uitdaging is complex. Zeker gelet op de diversiteit en schaal van de doelgroep in combinatie met de komst van nieuwkomers die zich in Nieuw-West vestigen. Met name een betere doorstroom en meer capaciteit in het formeel taalaanbod is nodig om taalachterstanden verder te verkleinen.

6. Kunnen informele aanbieders met de huidige subsidie enkel vrijwilligers inzetten, of is er ruimte om professionals aan te stellen?
   Informele aanbieders kunnen uitsluitend vrijwilligers inzetten met de huidige subsidie. Er is geen structurele ruimte voor professionele docenten, tenzij er aanvullend wordt gefinancierd vanuit andere fondsen of partnerschappen.

7. Acht het stadsdeel het effectief om enkel met vrijwilligers te werken, gezien de hardnekkige taalachterstand in de stad en de lange wachtlijsten voor formeel onderwijs?

Het stadsdeel acht het werken met vrijwilligers een effectief middel voor het informele taalaanbod als aanvulling op het professioneel georganiseerde taalaanbod dat buiten de sociale basis wordt aanbesteed. Informeel taalaanbod is een effectief middel om vaardigheden te versterken, maar kan niet alle gaten opvullen waar binnen het formele taalaanbod geen capaciteit of ruimte voor is. Voor trajecten zoals alfabetisering zijn bijvoorbeeld gecertificeerde NT2 docenten noodzakelijk, omdat dit specialistisch werk is.

8. In hoeverre draagt het huidige beleid bij aan de emancipatie van vrouwen die willen doorstromen naar formeel taalonderwijs?
   Het huidige beleid draagt bij aan emancipatie en het vergroten van zelfredzaamheid, maar de beperkte doorstroommogelijkheden, de afhankelijkheid van vrijwilligers, de wachtlijsten, de tekorten aan capaciteit en middelen vormen een knelpunt voor het realiseren van een breed taalaanbod en daarmee de emancipatie en ontwikkeling van groepen vrouwen. Het risico is dat vrouwen blijven hangen in het informele taalaanbod zonder perspectief op doorstroom naar het formele taalaanbod.

Wachttijden en capaciteitsproblemen bij formeel taalonderwijs

9. Wat is de gemiddelde wachttijd bij formele taalaanbieders zoals TopTaal voor vrouwen in Nieuw-West?
   De wachttijd voor formeel taalonderwijs (TopTaal) in Nieuw-West varieert over het algemeen tussen de 6 weken en 6 maanden. De gemiddelde wachttijd van het formele taalonderwijs (TopTaal) in Nieuw-West is ongeveer 3 maanden.

10. Wat zijn de belangrijkste oorzaken van deze wachttijden?
    - *Te weinig lescapaciteit (docenten, locaties).*
    - *Grote vraag vanuit de doelgroep.*
    - *De groepen dienen eerst op basis van homogene groepen (taalniveau) georganiseerd te worden. Dit betekent dat deelnemers met vergelijkbare taalniveaus en leerdoelen samen in een groep worden geplaatst. Hoewel deze aanpak de onderwijskwaliteit ten goede komt, kan het voor sommige aanmeldingen leiden tot langere wachttijden.*
    - *Een tekort aan gecertificeerde NT2-docenten: Er is een landelijk tekort aan gecertificeerde NT2-docenten, wat ook in Nieuw-West merkbaar is. Hoewel docenten in opleiding onder begeleiding mogen lesgeven en niet-gecertificeerde, maar geschikte, docenten op individuele basis kunnen worden ingezet, blijft dit tekort een knelpunt. Het tekort aan NT2-docenten leidt tot beperkte capaciteit om nieuwe groepen te starten, wat bijdraagt aan langere wachttijden voor deelnemers.*
    - *Problemen met het registratiesysteem: In september vorig jaar is het registratiesysteem voor WPI overgegaan van Raak naar Basis. Deze overgang ging gepaard met technische problemen, waardoor taalaanbieders en taalconsulenten tijdelijk geen toegang hadden tot aanmeldingen. Dit leidde tot administratieve achterstanden en beperkte communicatie over de status van aanmeldingen. Hoewel deze problemen inmiddels zijn opgelost, zal het enige tijd duren voordat alle achterstanden zijn weggewerkt*
    - *Startpunt heeft in 2024 een signaal gedeeld dat er een achterstand was bij IND, en dat het lang duurde voordat de gemeente de aanmeldingen ontving.*

- *In januari 2025 heeft Startpunt via Akros een update ontvangen dat 'bij het team gezinsmigranten van de gemeente de wachtlijst ook oploopt door intern capaciteitstekort'.*

11. Is het Dagelijks Bestuur in gesprek met de centrale stad over deze wachttijden en de impact op vrouwen in Nieuw-West?
    Het stadsdeel is in gesprek met de wethouder over dit onderwerp. Daarnaast vindt er een structureel gesprek plaats met de centrale stad over de aansluiting van formeel en informeel aanbod, de wachtlijsten en impact hiervan op bewoners.

Samenwerking tussen stadsdeel en centrale stad

12. In hoeverre is er afstemming tussen het stadsdeel en de centrale stad over de doorstroom van informeel naar formeel taalonderwijs?
    Er is geregeld afstemming, onder andere via het Taalnetwerk en taaltafel-overleggen in Nieuw-West. In de samenwerking zijn de verantwoordelijkheden verdeeld. De centrale stad regelt het formele taalaanbod en het stadsdeel faciliteert het informele taalaanbod. De aansluiting van beide op elkaar is een terugkerend onderwerp in de stedelijke taaloverleggen en de 1-op-1 contacten met de contactpersoon bij WPI/Volwasseneneducatie.

13. Welke mogelijkheden ziet het stadsdeel om de samenwerking tussen informeel en formeel taalonderwijs te versterken, binnen de bestaande verantwoordelijkheden?
    Het stadsdeel ziet mogelijkheden in:
    - *Voortzetten van gezamenlijk overleg tussen informele- en formele taalaanbieders binnen stadsdeel en vanuit hier gezamenlijk een agenda opstellen met punten waaraan gewerkt wordt om informeel en formeel taalaanbod binnen stadsdeel te versterken.*
    - *Gezamenlijke intake of verwijsroutes.*
    - *Gezamenlijke monitoring en evaluatie.*

14. Is het stadsdeel bereid om bij de centrale stad te pleiten voor een betere verbinding tussen het informele en formele taalaanbod?
    Ja, het stadsdeel Nieuw-West pleit voor betere verbindingen en het versterken van de samenwerking tussen informeel en formeel taalonderwijs, vooral gezien het belang van participatie, bestaanszekerheid en kansengelijkheid.

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Namens het dagelijks bestuur van Amsterdam Nieuw-West,

Emre Ünver
Stadsdeelvoorzitter